

**REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJ ZA DJECU**

DPR-602-01/20-0021

Zagreb, 21. kolovoza 2020.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
prof. dr. sc. Radovan Fuchs, ministar
Donje Svetice 38, 10 000 Zagreb
e-mail: kabinet@mzo.hr

Predmet: početak školske godine 2020./2021. i organizacija nastave u uvjetima epidemije COVID-19 – preporuka o zaštiti najboljeg interesa djeteta

- *preporuka, dostavlja se,*
- *obavijest, moli se*

Poštovani gospodine ministre,

Ured pravobraniteljice za djecu od početka pojave epidemije bolesti COVID-19 prati aktivnosti nadležnih tijela u odnosu na djecu i svojim preporukama nastoji pridonijeti boljoj zaštiti prava i interesa djece u uvjetima epidemije.

U području odgoja i obrazovanja Ured pravobraniteljice za djecu je u razdoblju od ožujka do lipnja 2020. izdao niz preporuka koje se odnose na zaštitu prava djece u sustavu odgoja i obrazovanja, a koje su dostupne na internetskoj stranici Ureda u rubrici *Dječja prava i koronavirus* (<http://dijete.hr/djecja-prava-i-koronavirus/>).

Obavještavamo Vas da se našem uredu ovih dana obraćaju roditelji zabrinuti za početak školske godine 2020./2021. i organizaciju nastave u predstojećoj školskoj godini, koji, kao i sami učenici, u neizvjesnosti očekuju odluku Ministarstva znanosti i obrazovanja o tome kako će se provoditi nastava u uvjetima epidemije COVID-19. Iako je do početka nastave ostalo dva tjedna, ostaje mnogo otvorenih pitanja i nepoznanica za djecu, roditelje i odgojno-obrazovne ustanove jer još nisu obaviješteni o tome kako će se, na koji način i uz primjenu kojih pravila i mjera provoditi nastava u predstojećoj školskoj godini.

Roditelji ističu problematičnim da se još ne zna tko će ići na nastavu, kako će izgledati nastava, kako će se osigurati uvjeti za sigurnost učenika i minimiziranje rizika od zaraze, kako zaštititi učenike u školi, ali i u uvjetima javnog prijevoza, kako će se postupati ako se netko od odgojno-obrazovnih radnika ili učenika razboli, odnosno osjeti simptome bolesti, kako će nastavu pratiti djeca s teškoćama u razvoju, s kroničnim i autoimunim bolestima i drugim zdravstvenim teškoćama. Neki od roditelja zagovaraju mogućnost da se roditelji koji to žele opredijele za *on line* nastavu kako bi zaštitili djecu, druge ukućane i svoju obitelj, o čemu je obaviješteno i Ministarstvo.

S obzirom na najave Ministarstva znanosti i obrazovanja da se učenici 7. rujna vraćaju u školske klupe, smatramo potrebnim ukazati da **podržavamo povratak djece u škole i normalizaciju života, što, međutim, ne bi smjelo biti na štetu djece, odnosno pojedinih skupina djece.** Donošenje odluke o načinu organizacije nastave u predstojećoj školskoj godini otvara mnoga pitanja zaštite njihovih prava i dobrobiti, s obzirom na brojne rizike, osobito za najranjivije

skupine, kao što su djeca s teškoćama u razvoju, s kroničnim i autoimunim bolestima i drugim zdravstvenim teškoćama. Svjesni smo da Ministarstvo znanosti i obrazovanja, kao i stručnjaci iz Radne skupine za razradu i predlaganje mjera za početak pedagoške, školske i akademske godine 2020./2021. imaju vrlo složen i zahtjevan zadatak organizirati nastavu u uvjetima epidemije što mora biti praćeno aktualnom epidemiološkom situacijom.

No, s obzirom da još nisu predloženi konkretni modeli i rješenja za predstojeću školsku godinu, stječe se dojam da je s radom na pripremama za organizaciju nastave trebalo početi ranije.

Očekujemo da Ministarstvo uz pomoć epidemiologa i drugih relevantnih stručnjaka **žurno razradi i predloži mjere** za početak predstojeće školske godine i **pripremi učenike, roditelje i odgojno-obrazovne ustanove za njihovo provođenje**. Važno je **jasno i pravovremeno informirati učenike, roditelje te odgojno-obrazovne ustanove** kako će izgledati nastava i njena organizacija u predstojećoj školskoj godini te im dati strukturirana pravila i upute, jasne i lako razumljive za sve moguće situacije u kojima će se odvijati nastava.

Ujedno očekujemo da se vodi računa i o različitim epidemiološkim situacijama po županijama u RH i da se uzme u obzir stanje lokalnog okruženja.

Osim rizika za fizičko zdravlje djece, očekujemo da se uzme u obzir utjecaj povratka u škole u nepoznatim i rizičnim uvjetima na mentalno zdravlje djece, kao i poteškoće prilagodbe na nove okolnosti. Za pripremu djece na promjene u predstojećoj školskoj godini roditeljima i odgojno-obrazovnim radnicima svakako trebaju pomoći školski pedagozi, psiholozi i drugi stručni suradnici, na početku i kontinuirano tijekom školske godine.

Preporučujemo izraditi **detaljne, jasne i lako razumljive protokole o organizaciji nastave i mjerama koje je obvezno provoditi** radi zaštite djece i drugih sudionika u odgojno-obrazovnom sustavu (s detaljnim pravilima rada i ponašanja, uporabe higijenskih i zaštitnih sredstava, maski kod djece i odraslih te načinom njihova osiguravanja i slično); unaprijed izraditi **protokole postupanja u slučaju pojave bolesti** kod učenika ili školskih radnika; **preispitati kadrovske kapacitete** i predvidjeti rješenja za zamjenu odsutnih odgojno-obrazovnih radnika kako bi se osigurao kontinuitet nastave; **planirati i osigurati, u koordinaciji s osnivačima škola, sredstva** potrebna za provedbu nužnih prostornih, tehničkih, higijenskih i drugih zaštitnih mjera te sredstva za ispunjavanje svih uvjeta potrebnih u slučaju odvijanja *on line* nastave. Posebnu pažnju preporučujemo posvetiti **zaštiti djece s teškoćama, kroničnim i autoimunim bolestima i drugim zdravstvenim teškoćama** i utvrditi načine izvođenja nastave i ciljane mjere za njihovu zaštitu i ostvarivanje kontinuiteta u obrazovanju te **mjere za rad asistenata u nastavi**.

Ističemo i potrebu **definiranja načina izvedbe praktične nastave i vježbi** u strukovnom obrazovanju, mogućih alternativnih rješenja te potrebnih mjera zaštite djece i drugih sudionika u toj vrsti nastave.

Pri donošenju odluka o organizaciji nastave potrebno je voditi računa i o činjenici da je velik broj učenika putnika koji koriste sredstva javnog prijevoza te da mjere za početak školske godine i organizaciju nastave moraju sadržavati i rješenja za taj aspekt problema.

Preporučujemo da se djeci, na dobno primjeren način, daju **jasne, sažete i točne informacije o bolesti COVID-19**, a informacije i upute o higijenskim i drugim mjerama zaštite i pravilima ponašanja u predstojećoj školskoj godini učine dostupnima u svim školama **u formatima i na jeziku bliskom svoj djeci**, kako bi se uvažilo pravo djece na informaciju i sudjelovanje.

Nadalje, bez obzira na model nastave koji će se provoditi tijekom sljedeće školske godine, preporučujemo da Ministarstvo uspostavi **kontakt točke (broj telefona i e-mail adrese) za pružanje informacija, pomoći i stručne podrške djeci i roditeljima te odgojno-obrazovnim radnicima**, uključivo i kontakt točke za psihosocijalnu podršku u suočavanju s novim okolnostima odvijanja nastave i neizvjesnošću koja prati epidemiju, uz mogućnost otvaranja video veze za razgovor sa stručnjacima. Posebno se to odnosi na otvaranje kontakt točke za

pružanje stručne pomoći i potpore roditeljima djece s teškoćama u razvoju, kroničnim i autoimunim bolestima i drugim zdravstvenim teškoćama. Također, preporučujemo aktivno uključivanje savjetnika **Agencije za odgoj i obrazovanje** i **Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih** u pružanje informacija, pomoći i stručne podrške djeci, roditeljima i odgojno-obrazovnim radnicima.

Koristimo priliku da podsjetimo da je *UN-ov Odbor za prava djeteta*, upozoravajući na niz negativnih posljedica koje bi provođenje izvanrednih mjera u sklopu sprečavanja širenja bolesti COVID-19 moglo imati za djecu i ostvarivanje njihovih prava iz *Konvencije o pravima djeteta*, u svojem stajalištu objavljenom 8. travnja 2020., istaknuo da: „iako treba uzeti u obzir da bi pandemija bolesti COVID-19 mogla imati značajan i nepovoljan utjecaj na raspoloživost financijskih sredstava, te se poteškoće ne bi trebale smatrati preprekom provedbi Konvencije. Unatoč tome, države trebaju osigurati da njihovi odgovori na pandemiju, uključujući ograničenja i odluke o dodjeli sredstava, odražavaju načelo najboljeg interesa djeteta.“

Stoga, posebno apeliramo da pri donošenju odluka o načinu izvedbe i organizaciji nastave te osiguravanju sredstava potrebnih za siguran boravak učenika u školi i/ili provedbi nastave na daljinu, te za osiguravanje potrebnih kadrovskih, prostornih, tehničkih, higijenskih i sigurnosnih uvjeta, **ostvarivanju najboljeg interesa djece date prednost.**

Molimo Vas da roditelje i djecu što prije upoznate s planiranim načinom rada u sljedećoj školskoj godini jer su djeca opterećena neizvjesnom situacijom u nastavku školovanja te im nedostatak informacija o tome kako će izgledati školska godina izaziva dodatnu nelagodu, nesigurnost i stres i umanjuje povjerenje u sustav odgoja i obrazovanja.

Također, molimo da nas, sukladno članku 12. *Zakona o pravobranitelju za djecu* (Narodne novine, broj 73/17), obavijestite o relevantnim činjenicama i poduzetim aktivnostima u povodu ovih preporuka.

S poštovanjem,

PRAVOBRANITELJICA ZA DJECU

Helena Pirnat Dragičević, dipl. iur.

O ovome obavijest:

1. Vlada RH

mr. sc. Andrej Plenković, predsjednik

e-mail: gradjani@vlada.hr

2. Hrvatski zavod za javno zdravstvo

doc. dr. sc. Krunoslav Capak, ravnatelj

e-mail: ravnateljstvo@hzjz.hr

krunoslav.capak@hzjz.hr